

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 maja 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił J. K. prawa do emerytury pomostowej, z uzasadnieniem, że ubezpieczony

- nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, wynoszącego co najmniej 15 lat,
- po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych,
- nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Jednocześnie organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 45 lat, 3 miesiące i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 10 lat, 3 miesiące i 0 dni okresów pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Jako pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze organ rentowy uwzględnił okres od 1 lipca 1983 roku do 30 września 1993 roku. Natomiast do stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie został uwzględniony okres od 1 października 1993 roku do 30 września 2000 roku, gdyż zajmowane przez ubezpieczonego stanowiska nie były zgodne ze stanowiskiem figurującym w powołanych przez pracodawcę świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach z 5 lutego 2004 roku i 21 września 2020 roku.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od opisanej decyzji, nie precyzując zarzutów.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko, jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej wyrokiem z 7 października 2021 roku w sprawie sygn. akt VI U 532/21 oddalił odwołanie J. K.. Za bezsporne Sąd uznał, że ubezpieczony ukończył 61 lat, wykazał okresy składkowe i nieskładkowe łącznie w wymiarze 45 lat,

3 miesiące i 2 dni, w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz że rozwiązał umowę o pracę 6 września 2021 roku. Jednocześnie Sąd pierwszej instancji stwierdził, że ubezpieczony nie posiada stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd ustalił, że odwołujący 20 sierpnia 1978 roku zatrudniony został w Fabryce (...) w B. na stanowisku monter. Od 1 lipca 1983 roku powierzono mu obowiązki szlifierza-lakiernika, a od 1 stycznia 1988 roku - stanowisko brygadzysty na Wydziale (...) - Lakiernia (...).

Z dniem 15 września 1993 roku J. K. został zatrudniony w (...) S.A. na stanowisku szlifierza-lakiernika i nadal pełnił obowiązki brygadzysty. Zakres obowiązków był tożsamy z obowiązkami dotychczas wykonywanymi. Od 16 sierpnia 2000 roku (...) spółka z o.o. przejęła na podstawie art. 23⁽¹⁾ kodeksu pracy część działalności produkcyjnej (...) S.A. - Zakład (...). Od tego dnia ubezpieczony pracował na stanowisku brygadzysty-zgrzewacza. Kolejna zmiana stanowiska nastąpiła od 1 lipca 2003 roku, kiedy to powierzono J. K. stanowisko pracownika magazynowego. Od 1 października 2003 roku odwołujący zajmował stanowisko mistrza zmiany, następnie mistrza produkcji, zastępcy kierownika produkcji, kierownika produkcji, mistrza zmianowego, lidera przepływu oprzyrządowania i brygadzysty. (...) S.A. 6 kwietnia 2004 roku wystawił odwołującemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, z adnotacją, że J. K. w okresie od 1 lipca 1983 roku do 30 września 1993 roku i od 1

października 1993 roku do 15 sierpnia 2000 roku wykonywał prace wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 17 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i w zarządzeniu nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku. Świadczenia tej samej treści wydał ubezpieczonemu jego kolejny pracodawca 20 sierpnia 2019 roku i 21 września 2020 roku.

Odnosząc powyższe ustalenia do przepisów prawa, Sąd Okręgowy stwierdził, że J. K. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w okresie od 1 lipca 1983 roku do 15 sierpnia 2000 roku.

Sąd pierwszej instancji przywołał art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, który stanowi, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1/ urodził się po 31 grudnia 1948 roku
- 2/ ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat
- 3/ ma okres składowy i nieskładowy wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat
- 4/ osiągnął wiek wynoszący dla mężczyzn co najmniej 60 lat
- 5/ przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS
- 6/ po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych
- 7/ nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.

Biorąc pod uwagę stanowiska, na jakich był zatrudniony ubezpieczony i charakter wykonywanej przez niego pracy, Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony nie może uzyskać prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż prace, jakie wykonywał nie są wymienione w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony, zaskarżając wyrok całości i zarzucając mu:

błąd w ustaleniach faktycznych połączony z naruszeniem art. 316 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 327¹ k.p.c., w zw. z art. 232 k.p.c. oraz art. 365 § 1 k.p.c. poprzez całkowici dowolną ocenę dowodów oraz zaniechanie wszechstronnego rozważenia w sposób kompleksowy całego zebranego materiału i w efekcie błędne zastosowanie prawa materialnego, a w szczególności art. 49 w zw. z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych, polegający na zupełnie dowolnym przyjęciu, że ubezpieczony nie może uzyskać prawa do emerytury pomostowej gdyż wykonywane przez niego prace nie są wymienione w załącznikach, podczas gdy Sąd ustalił, że J. K. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku od 1 lipca 1983 roku do 15 sierpnia 2000 roku.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie J. K. prawa do emerytury pomostowej oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Uzasadniając zarzuty apelacyjne, ubezpieczony wskazał, że skoro słusznie ustalił Sąd Okręgowy, iż J. K. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w okresie

od 1 lipca 1983 roku do 15 sierpnia 2000 roku, to kierując się treścią art. 49 w zw. z art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych, ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury pomostowej i niezrozumiałe jest oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wniesiona przez ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie ubezpieczony domagał się przyznania prawa do emerytury pomostowej w oparciu o przepisy ustawy z 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t.j.: Dz.U. z 2018r., poz.1924).

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych,
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Stosownie natomiast do treści art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych,
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12,
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że ubezpieczony spełnił przesłanki określone w art. 4 pkt 1, 2, 3, 4, 5 i 7, gdyż urodził się po 31 grudnia 1948 roku, ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat, w dniu 16 marca 2020 roku osiągnął wiek 60 lat, ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej co najmniej 25 lat, przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 291 ze zm.) i w dniu 6 września 2021 roku nastąpiło rozwiązanie z nim stosunku pracy.

Ubezpieczony nie wykazał natomiast spełnienia przesłanki określonej w art. 4 pkt 6 lub art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych albowiem nie wykazał, że posiada okres zatrudnienia w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych nie zaliczył ubezpieczonemu żadnego okresu pracy.

Sąd pierwszej instancji również uznał, że żaden okres nie może zostać uznany za okres pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wskazać należy, że ustawa o emeryturach pomostowych zastąpiła przepisy ustawy emerytalnej, regulujące zasady nabywania emerytur w niższym wieku emerytalnym przez pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, zastrzegając wymogi nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ustawą o emeryturach pomostowych znacznie ograniczono krąg uprawnionych do emerytury poprzez ograniczenie rodzaju prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, których wykonywanie uzasadnia obniżenie wieku emerytalnego.

Pracami w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze są tylko takie konkretne prace, które wymieniono w treści ustawy oraz załącznikach do ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2019 roku, III UK 115/18).

W art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazane zostało, że wykaz prac w szczególnych warunkach i wykaz prac o szczególnym charakterze określają załączniki nr 1 i 2 do ustawy.

Należy podkreślić, że przepisy przyznające prawo do emerytury pomostowej muszą być interpretowane ściśle, bowiem nabycie prawa do tego świadczenia jest swoistym przywilejem i nie można stosować wykładni rozszerzającej, w szczególności, jeżeli chodzi o rodzaj pracy i jej charakter czy też stanowisko pracy. Zapis załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych w poz. 29 wymienia – prace bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.). Niewątpliwie pomieszczenie, w którym ubezpieczony wykonywał pracę w spornym okresie nie było pomieszczeniem o małej kubaturze, gdyż była to hala produkcyjna. Podkreślić należy, że ustawodawca uznał za prace w szczególnych warunkach według przepisów ustawy o emeryturach pomostowych tylko prace wykonywane bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją, a nie prace przy malowaniu czy szlifowaniu w dużym pomieszczeniu (pomieszczeniu które jako całość nie ma małej kubatury), gdzie znajdują się linie produkcyjne i równocześnie jest zatrudnionych wiele osób.

Podkreślenia wymaga, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących, co oznacza, iż instytucja emerytury w obniżonym wieku emerytalnym podlega ścisłej wykładni (vide wyrok Sądu Najwyższego z 12 lipca 2011 roku, II UK 2/11), zaś samo subiektywne przekonanie ubezpieczonego, że jego praca z uwagi na uciążliwe warunki, w jakich była świadczona, może stanowić podstawę do przyznania mu uprawnień do emerytury w niższym od powszechnego wieku, nie znajduje uzasadnienia faktycznego i prawnego (vide wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00).

Sąd drugiej instancji stwierdza w związku z tym, że wykonywane przez ubezpieczonego prace nie kwalifikują się do zaliczenia ich w poczet prac wykonywanych w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Tak więc ubezpieczony nie wykazał, iż spełnił wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej albowiem stosownie do art. 4 pkt 6 lub art. 49 pkt 3 nie wykazał aby wykonywał prace w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Apelacyjny nie stwierdził także aby w toku rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy doszło do naruszenia przepisów prawa procesowego i prawa materialnego, wskazanych w apelacji ubezpieczonego. Sąd nie kwestionował dowodów przedstawionych przez ubezpieczonego. Stan faktyczny sprawy został ustalony w oparciu o zeznania świadków, ubezpieczonego i dowody z dokumentów. Sąd Okręgowy dokonał też prawidłowej subsumcji i prawidłowo ocenił, że prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresie jego zatrudnienia nie stanowią prac w szczególnych warunkach ani o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny oddalił apelację ubezpieczonego.

/-/ SSA Dorota Wydmańska-Cichy